

Comentariu - Popa Tanda de Ioan Slavici

Scriitor transilvanean din a doua jumatate a sec. XIX. lea. Ioan Slavici a fost una dintre personalitatile proeminente ale scrisului romanesc intrat in randul marilor clasici ai literaturii noastre. Ziarist, autor de basme si povesti, Slavici s-a impus mai ales ca nuvelist. Cele sase volume de nuvele oglindesc in mod realist din viata sociala (vechi randuieli din lumea satului, obiceiuri, datini, credinte, atitudini, prejudecati si superstitii ale oamenilor simpli).

Nuvela este o opera epica culta in proza, mai intinsa decat schita, cu un singur fir narativ, cu o actiune mai complicata decat a schitei la care participa mai multe personaje, accentul cazand pe caracterul acestora nu pe actiune.

Fiind o opera epica, modul de expunere predominant este naratiunea prin intermediul careia autorul relateaza un sir de intamplari. Intamplarile narate si personaje care participa la actiunea constituie subiectul nuvelei structurat in cele cinci momente: expozitia, intriga, desfasurarea actiunii, punctul culminant, deznodamantul.

Expozitia este momentul care fixeaza coordonantele principale ale actiunii (locul, timpul si unele personaje).

Actiunea din aceasta nuvela se desfasoara mai intai in satul Butucani, loc de origine al parintelui Trandafir, iar apoi in satul Saraceni. Parintele Trandafir este fiul dascalului Pintilie, "cantaret vestit", din Butucani, "bun sat si mare", cu "oameni cu stare si cu socoteala". Autorul face o sumara prezentare a personajului principal: "este om bun, a invata multa carte si canta mai frumos decat chiar si raposatul tatal sau"; "vorbea drept si cumpanit ca si cum ar citi din carte. "Totodata era un om gospodar , priceput si strangator: strange drege si culege, casa aiba pentru sine si pentru altii". Singurul defect al preotului este felul prea direct, prea deschis de a le spune oamenilor pararea despre ei, lucru care ii supara pe multi dintre ei: "El nu mai suceste vorba, ci spune drept in fata daca i s-a pus ceva pe inima".

Intriga este momentul care prezinta un fapt sau o intamplare care declanseaza actiunea.

Nemulțumiri de aceasta comportare a preotului, satenii au intervenit la protopop pentru a-l muta din Butucani pe parintele Trandafir. Acesta a ajuns in satul Saraceni, asezat pe valea Seaca.

In desfasurarea actiunii sunt prezentate in mod gradat faptele si intamplarile care decurg din intriga.

Stabilit aici, preotul a constatat saracia dezolanta a asezarii, dar si lenea grozava a oamenilor, care nu se osteneau sa schimbe situatia, casele erau darapanate, garduri nu existau, inasa-biserica era o cladire, mai mult o ingramadire de trunchiuri putrezite si de barne, prin care sufla vantul si bateau ploile. Inci un preot nu statuse acolo mai mult de trei zile. Parintele Trandafir a inteles de la inceput un lucru: "cum ca in Butucani era mai bine decat in Saraceni. Oamenii aveau cate ceva:

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

---

iara de unde este poti lua". De aceea, el isi propune sa schimbe aceasta stare de lucruri si le predica oamenilor in biserica despre binefacerile muncii. Oamenii asculta, aproba, iar parintele Trandafir s-a simtit fericit in acea zi cand a vazut numarul mare de satenii care au venit la biserica si care il asculta "cu atata luare aminte".

In scurt timp, oamenii renunta sa mai participe la slujbe. Vazand aceasta, parintele a adoptat alta tactica: a inceput sa mearga pe la casele oamenilor, sfatuindu-i cu voia buna ce si cum sa faca, insa tot fara rezultat. Fara sa se dea batut, preotul a recurs la ironie, apoi la batjocura si la ocară, insa tot degeaba. Cand trece pe langa o casa care nu mai avea acoperis, preotul ii spune stapanului: "Tare iubesti lumina si sfantul soare"; unei femei cu camasa nespalata: "Uite mai, dar de cand ati inceput voi sa purtati camasi de postav"; cand de un om culcat la soare: "Bun lucru". Oamenii au inceput sa se fereasca din calea preotului. Dupa atata "tandalitura", oamenii i-au pus numele "Popa Tanda".

Vremea a trecut si preotul a ajuns la disperare, caci zestrea preotesei se terminase si alta sursa de trai nu mai aveau, iar familia trebuia hranita si ingrijita.

Impins de nevoi, parintele se apuca de treaba: repara peretii casei, ingrijeste curtea, cultiva gradina. Din impletitul nuielilor si vanzarea leșelor scoare un preofit bun starnind mirarea satenilor care il califica "popa e omul dracului".

Punctul culminant este momentul de maxima tensiune. Munca a dat in scurt timp roade. Casa preotului era curata si ingrijita, gradina plina de fructe si legume, de zarzavat si porumb. Reusise sa-si cumpere cai si trasura. Sarbatoarea Rusalilor a venit cu veselie si daruri pentru toata familia, acum multumita si fericita "preuteasa a inceput sa planga - nu stiu de ce- iar parintele Trandafir era sa planga cand a ajuns in biserica". Oamenii l-au admirat pentru cantecul sau frumos, incat a ramasa vorba: "canta ca popa la rusalii".

Deznodamantul marcheaza sfarsitul actiunii. Timpul atrecut, iar calatorul care trece pe aceste meleaguri ramane uimit de situatia prospera a satului, caci exemplul preotului a fost urmat de sateni. Biserica cea noua are turn sclipitor, iar preotul locuieste intr-o casa mare, noua si aratoasa. Trei generatii traiesc acum in ea: parintele Trandafir, preoteasa, fiica lor, Mariuca cu sotul ei Coste, preotul cel tanar, vecinul si tovarasul din copilarie, feciorul lui Marcu Florii Cucului.

Acum, oamenii satului sunt mandrii de preotul cel batran, care a ramas "tot verde, vesel si harnic" si pe care il binecuvanteaza cu orice prilej: "tine-l Doamne, la multi ani, ca este omul lui Dumnezeu".

Dupa cum afirma Ioan Breazu in Popa Tanda, Slavici a vrut sa dea si el copia chipului preotului ardelean nu numai asa cum este ci si cum ar trebui sa fie. Si a facut-o cu atata arta incat a introdus in literatura noastra un tip. Adeseori unele personaje literare sau din realitate sunt comparate cu Popa Tanda.